

MINISTER ZDROWIA

MZ-DS-070-3382-2/PJ/14

Warszawa,2014..05..2..3

Pan

Tomasz Latos

Przewodniczący

Komisji Zdrowia

Sejmu RP

Stanisław Paweł Przewodniczący

W odpowiedzi na pismo z dnia 9 maja 2014 r., znak: ZDR-015-091-2014, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższej informacji na temat nowych regulacji w zakresie czasu pracy pracowników, które wynikają z art. 214 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 217, z późn. zm.).

Obowiązujące przepisy prawne

Art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej stanowi, że czas pracy pracowników zatrudnionych w podmiocie leczniczym, z zastrzeżeniem art. 94 ust. 1 (przepis ten normuje dopuszczalne rozkłady czasu pracy), w przyjętym okresie rozliczeniowym, nie może przekraczać 7 godzin 35 minut na dobę i przeciętnie 37 godzin 55 minut na tydzień w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym.

Natomiast art. 214 wymienionej ustawy zawierający przepisy przejściowe stanowi, że w okresie od dnia 1 lipca 2011 r. do dnia 1 lipca 2014 r. czas pracy pracowników komórek organizacyjnych (zakładów, pracowni):

- 1) radiologii, radioterapii, medycyny nuklearnej - stosujących w celach diagnostycznych lub leczniczych źródła promieniowania jonizującego,
- 2) fizykoterapii, patomorfologii, histopatologii, cytopatologii, cytodiagnostyki, medycyny sądowej lub prosektoriów

- nie może przekraczać 5 godzin na dobę i przeciętnie 25 godzin na tydzień w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym.

Skrócony do 5 godzin na dobę czas pracy stosuje się przy tym do tych spośród ww. pracowników, którzy zatrudnieni są na stanowiskach pracy w:

1) komórkach organizacyjnych (zakładach, pracowniach): radiologii, radioterapii i medycyny nuklearnej, jeżeli do ich podstawowych obowiązków należy:

a) stosowanie w celach diagnostycznych lub leczniczych źródeł promieniowania jonizującego, a w szczególności: wykonujących badania lub zabiegi, asystujących lub wykonujących czynności pomocnicze przy badaniach lub zabiegach, obsługujących urządzenia zawierające źródła promieniowania lub wytwarzające promieniowanie jonizujące, lub wykonujących czynności zawodowe bezpośrednio przy chorych leczonych za pomocą źródeł promieniotwórczych, lub

b) prowadzenie badań naukowych z zastosowaniem źródeł promieniowania jonizującego, lub

c) dokonywanie pomiarów dozymetrycznych promieniowania jonizującego związanych z działalnością, o której mowa w lit. a i b;

2) komórkach organizacyjnych (zakładach, pracowniach) fizykoterapeutycznych, jeżeli do ich podstawowych obowiązków należy kontrolowanie techniki stosowanych zabiegów lub samodzielne wykonywanie zabiegów;

3) komórkach organizacyjnych (zakładach, pracowniach): patomorfologii, histopatologii, cytopatologii i cytodiagnostyki, jeżeli do ich podstawowych obowiązków należy:

a) przygotowywanie preparatów lub

b) wykonywanie badań histopatologicznych i cytologicznych;

4) komórkach organizacyjnych (zakładach, pracowniach): patomorfologii, medycyny sądowej oraz prosektoriach, jeżeli do ich podstawowych obowiązków należy:

a) wykonywanie sekcji zwłok lub

b) wykonywanie badań patomorfologicznych i toksykologicznych, lub

c) pomoc przy wykonywaniu sekcji zwłok oraz badań patomorfologicznych i toksykologicznych, lub

d) pobieranie narządów i tkanek ze zwłok.

Parlament uchwalając ustawę o działalności leczniczej zdecydował, że ustawa ta - obok przywołanego wyżej trzyletniego okresu przejściowego przewidującego przesunięcie w czasie początku obowiązywania przepisu art. 93 ust. 1 - nie będzie zawierała innych rozwiązań, określających odmienny niż ogólne przepisy prawa pracy tryb dokonywania zmian w stosunkach pracy zmierzających do zrównania czasu pracy pracowników podmiotów

lecniczych. Ustawodawca pozostawił tym samym decyzję co do trybu modyfikacji stosunków pracy w gestii ich stron, a więc pracodawcom i pracownikom. Nie wyłączył przy tym w żadnym zakresie ogólnych dyrektyw prawa pracy, w tym w szczególności tych dotyczących kryteriów kształtowania wysokości wynagrodzeń określonych w art. 78 Kodeksu pracy, jak również innych regulacji dotyczących sposobu zmiany istotnych elementów treści stosunku pracy.

Uzasadnienie dla wprowadzonych rozwiązań

Jak wskazano w uzasadnieniu do projektu ustawy o działalności leczniczej oraz o czym informowano w trakcie prac legislacyjnych nad tą ustawą, za zrównaniem czasu pracy osób zatrudnionych obecnie w ramach pięciogodzinnej dobowej normy czasu pracy przemawiał szereg opinii, w tym Instytutu Medycyny Pracy im. Prof. J. Nofera, Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu oraz konsultantów krajowych. W opiniach tych wskazywano na brak uzasadnienia dla obowiązywania skróconych norm czasu pracy z punktu widzenia bezpieczeństwa pracy i potencjalnych następstw zdrowotnych narażenia zawodowego. Szczególnie dużo uwagi poświęcono grupie pracowników zakładów (pracowni), w których dla celów diagnostycznych lub leczniczych stosowane jest promieniowanie jonizujące. Wskazywano przy tym dane pochodzące z prowadzonej systematycznie od 1966 r. kontroli narażenia na promieniowanie, z których wynika, że narażenie tych osób utrzymuje się na bardzo niskim poziomie i średnia dawka nie przekracza 1 mSv, podczas gdy obowiązujący limit dawki rocznej dla osób zawodowo narażonych na promieniowanie jonizujące wynosi 20 mSv. Limit ten - obowiązujący we wszystkich państwach - jest wartością wynikającą z przepisów i zaleceń organizacji międzynarodowych, takich jak Międzynarodowa Komisja Ochrony Radiologicznej, Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej, Światowa Organizacja Zdrowia. Wymienione organizacje oceniają, że przy podanej wartości limitu dawki promieniowania ryzyko wystąpienia nowotworów złośliwych jest znikomo małe.

Analogiczne stanowisko w sprawie przedstawiła również Rada Ochrony Pracy przy Sejmie RP stwierdzając, że: „Aktualny poziom narażenia na promieniowanie jonizujące pracowników służby zdrowia uzasadnia ponowne rozważenie celowości obecnie obowiązujących przepisów prawnych skracających czas pracy w tych dziedzinach medycyny, w których promieniowanie takie jest stosowane. Praktyka taka nie ma miejsca w żadnym innym kraju europejskim.”.

Jednocześnie informuję, że kwestie związane z czasem pracy pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych były przedmiotem szerokiej dyskusji na etapie prac legislacyjnych zarówno w Ministerstwie Zdrowia, jak i później na forum Parlamentu. Sprawie tej poświęcone było m. in. wysłuchanie publiczne zorganizowane 10 grudnia 2010 r. na mocy uchwały sejmowej Komisji Zdrowia.

Poziom wynagrodzeń

Z prowadzonych systematycznie przez Ministerstwo Zdrowia badań ankietowych średnich poziomów wynagrodzeń osób wykonujących zawody medyczne i zatrudnionych w polskich szpitalach wynika, że średni poziom uposażeń osób zatrudnionych na stanowiskach pracy, na których obowiązuje skrócona do 5 godzin dobową normą czasu pracy, nie odbiegał w ostatnich latach od średniego poziomu wynagrodzeń innych osób wykonujących zawód medyczny lokowanych w porównywalnej grupie personelu medycznego, ale zatrudnionych na stanowiskach pracy, na których obowiązuje dobową normą czasu pracy wynoszącą przeciętnie 7 godzin 35 minut (np. technicy radiologii, radioterapii w porównaniu do innych techników medycznych).

Według danych przekazanych przez dyrektorów szpitali wg stanu na 2013 r. średnia wysokość łącznego wynagrodzenia brutto pracowników ze średnim wykształceniem objętych 5 godziną normą czasu pracy w przeliczeniu na jeden pełny etat wynosiła 2 911 zł, w sytuacji, gdy pracownicy objęci podstawową normą czasu pracy wynoszącą 7 godzin 35 minut zarabiali średnio 2 632 zł brutto. Podobnie w przypadku innych niż lekarze pracowników z wyższym wykształceniem zatrudnionych w szpitalach i objętych skróconą normą czasu pracy wysokość średniego łącznego wynagrodzenia brutto wynosiła 3 479 zł, w sytuacji, gdy pracownicy z wyższym wykształceniem objęci podstawową normą czasu pracy wynoszącą 7 godzin 35 minut zarabiali średnio 3 175 zł.

Wyniki ankiety Ministerstwa Zdrowia na temat aktualnego stanu zatrudnienia w podmiotach leczniczych pracowników pięciogodzinnych oraz planowanych w tym zakresie zmian

W maju br. Ministerstwo Zdrowia skierowało ankietę do podmiotów leczniczych, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący zawody medyczne objęci dotąd skróconą pięciogodzinną dobową normą czasu pracy. Ankieta dotyczyła aktualnego stanu zatrudnienia w tej grupie pracowników oraz planów ewentualnego ograniczenia liczby etatów w związku z wprowadzeniem po 1 lipca 2014 r. nowej dobowej normy czasu pracy.

Na ankietę odpowiedziały 462 podmioty lecznicze, które zatrudniają na podstawie umowy o pracę w ramach 5 godzinnej dobowej normy czasu pracy 12 335 osób (w przeliczeniu na pełne etaty stanowi to 11 817 etatów). Zgodnie z informacjami przekazanymi przez podmioty lecznicze, ich dyrektorzy planują obecnie redukcję o 354 etatów w związku z wprowadzeniem nowej dobowej normy czasu pracy. Stanowi to poniżej 3% obecnego stanu etatowego obejmującego pracowników pięciogodzinnych. Tym samym odpowiedzi podmiotów na ankietę resortu nie potwierdzają formułowanych przez niektóre środowiska medyczne obaw, że nowe przepisy regulujące czas pracy w podmiotach leczniczych skutkować mogą likwidacją nawet 1/3 etatów obsadzanych obecnie przez pracowników pięciogodzinnych.

Lekarze odbywający szkolenia specjalizacyjne

Od dnia 2 lipca 2014 r. nastąpi zrównanie czasu pracy lekarzy odbywających specjalizację, a zatrudnionych obecnie w ramach skróconej 5 godzinnej dobowej normy czasu pracy z pozostałymi lekarzami specjalizującymi się. Po zakończeniu okresu przejściowego określonego w art. 214 ustawy o działalności leczniczej wszyscy lekarze specjalizujący się będą bowiem podlegać bezpośrednio art. 16i ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634, z późn. zm.), który stanowi, że szkolenie specjalizacyjne lekarzy odbywać się będzie w wymiarze czasu równemu czasowi pracy lekarza zatrudnionego w podmiocie leczniczym, o którym mowa w art. 93 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

Wg stanu na dzień 17 kwietnia 2014 r. uwzględniającego liczbę zarejestrowanych umów rezydenckich, po 1 lipca 2014 kształcić będzie się łącznie 903 rezydentów zatrudnionych obecnie w ramach skróconej 5 godzinnej dobowej normy czasu pracy, w tym: radiologii i diagnostyki obrazowej 671, radioterapii onkologicznej 122, patomorfologii 85, medycyny sądowej 25.

Należy zaznaczyć, że liczby te na dzień 2 lipca br. mogą ulec pewnym zmianom, ponieważ Ministerstwo Zdrowia wciąż zawiera nowe umowy, jak również niektórzy lekarze będą przedłużać swoje specjalizacje.

2 *powołanie*

z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
PODSEKRETARZ STANU

Cezary Rżemek